

Inhoud

Van lente naar zomer 2014	3
Schoolklassen in de Heemtuin	5
Season in Paradise – Brandon Ballengée in de Heemtuin	9
Ander nieuws	13
Tuinweetjes	14
Kruidendoedag	15
Uit het gastenboek	18
In memoriam Harie & Mien Dols	19
Kwartaaloverzicht activiteiten	20
Beverwandeling	21
Vooruit- en terugblik (<i>door Lex Vlieks</i>)	23

Bij de foto op de voorkant

Deze groene kikker werd op 3 mei jl. gefotografeerd in de poel bij de vogelkijkwand tijdens het eerste bezoek aan de Heemtuin van de Amerikaanse kunstenaar/wetenschapper Brandon Ballengée, aan wie in dit nummer aandacht wordt besteed.

Dagelijks, en vooral als de zon schijnt, doorlopend kikkerconcert in een paradijselijke omgeving. Komt dat zien & horen!

Colofon

Het Steenuiltje is het seizoensblad van IVN Munstergeleen.

Het verschijnt op 21 juni, 21 september, 21 december en 21 maart.

Volgende kopijstopdatum: 1 september.

De redactie van *Het Steenuiltje*, Toos van der Vring & Ben Bongers, werkt nauw samen met de redactie van Bladgroen, Groenblad van IVN Sittard-Geleen, bestaande uit Peter Munten, Lex Vlieks & Hermie Stoelwinder.

Bijdragen in dit nummer zijn van Monique Becx, Joke van der Steen, Toos van der Vring, Lex Vlieks & Ben Bongers (b.j.j.m.bongers@home.nl = redactieadres).

Van lente naar zomer 2014

Het voorjaar was al begonnen met Nieuwjaar, toen de eerste sneeuwkllokjes bloeiden. En wat eigenlijk winter heette bood alle gelegenheid om de hele tuin eens goed onder handen te nemen. We hebben gesnoeid dat het een aard had en de dichte houtwal langs het Steingraafpad levert daarvan niet alleen getuigenis, maar is ook nog een lustoord voor de fauna. Regelmatig zie je dan ook je pad gekruist door wegschietend gedierte – en dan te bedenken dat je het meeste niet ziet: al die knagers, torren, pissebedden – teveel om op te noemen. Dat de muizen welig tierden merkten we in de nieuwe kweekkas waar we de bakken moesten afdekken met fijnmazige rasterdraad om te voorkomen dat de opgepotte jonge plantjes werden kaalgevreten.

Gelukkig werd de bloesem van het supervroege voorjaar niet bedorven door laat invallende vorst. De peren- en appelbomen, pruimenboom, kweeperen en mispels hebben prachtig gebloeid en beloven een goede oogst, met dank aan het feit dat de zon overal goed bij kan omdat de bomen vrij zijn gezet.

Kweeperbloesem ...

... en -vrucht

Bij het aanbreken van de zomer 2014 biedt de Heemtuin een overzichtelijke aanblik: planten zijn voor zover mogelijk gegroepeerd, vaker van een aanduiding voorzien en beantwoorden daardoor aan de bedoeling van de Heemtuin het publiek te instrueren over alles wat er groeit en bloeit. Wij doen ons best om het zo te houden, maar op een gegeven moment is de bloei voorbij, slaat een stortbui de planten neer en grijpt het onkruid (of mag ik dat niet zo noemen?) zijn kans.

De paden en de hagen

Een belangrijk visueel element van een tuin vormen de paden en de hagen. Daaraan herken je de zorgende hand van de mens. Toen het in de laatste week van mei eindelijk weer eens ouderwets had geregend, zagen we het gras verontrustend snel opkomen tussen het grind. Moet je dan de paden (totaal 400 m.) gaan schoffelen of doorgaan met het scheren van de hagen (minstens zoveel meters)? Een dilemma waarvan je wakker zou kunnen liggen ... tot het moment dat u, lezer, uit uw stoel of achter de ge-raniums vandaan komt en ons, al is het maar voor even, uit de nood helpt.

Het lijkt erop dat buxus het best geschoren kan worden in mei. In vorige jaren hebben we dat vaker gedaan in de nazomer. Je zag dan dat de planten zich herstelden, zelfs nog nieuw groen ontwikkelden, maar toch gedeeltelijk afstierven in het volgende voorjaar. Na in dat jaar oppervlakkig en het jaar daarop (= vorig) jaar – in mei – weer intensiever scheren is de schade nu grotendeels hersteld en staan de haagjes er bij het uitkomen van dit Steenuiltje (hopelijk) weer netjes getrimd en toch fris bij.

Een scheerbeurt in april was met dit vroege voorjaar ook mogelijk geweest, maar zo pril groen ga je niet graag te lijf.

De meidoorn

Verbazingwekkend hoe snel deze groeit: na een eerste beurt, nog voor de bloei, is de haag ter weerszijden van de boog alweer een tweede keer geschoren. Misschien komt nog een derde scheerbeurt voor het begin van het zomerseizoen. Die snelle groei is wellicht ook veroorzaakt doordat deze hagen in het vroege voorjaar tot minder dan de helft zijn versmald. Voordeel van het meermaals per seizoen scheren is wel dat het snel gaat en je niet zo omzichtig hoeft om te gaan met stekelige takken. Evenzogoed kregen na het scheren weer twee kruiwagens een leuke band.

De beukenhagen en de veldesdoorn

Ook hier geldt eigenlijk: tijdig scheren is het halve werk. Als de haag eenmaal zijn goede = rechte vorm heeft is het werk een fluitje van een cent. Als ook deze hagen nog zijn geschoren (de veldesdoorn begrenst de Heemtuin boven langs het pad aan de oostzijde) voor ingang van het zomerseizoen mogen we tevreden zijn (op dat gras tussen het grind van de paden na).

De kweekkas

In dit seizoen maken we dankbaar gebruik van de nieuwe kweekkas. Massa's planten zijn hier inmiddels opgepot en opgekweekt. Voor een deel worden ze uitgezet in de Boerengaard, voor een ander deel op de strook grond ten zuiden van de beukenhaag langs de Boerengaard. Deze strook is in de eerste helft van mei afgeplagd en omgespit. Veel planten zullen worden gebruikt voor de kruidendag 29 juni.

Subsidie Stichting Natuurfonds Sittard-Geleen

Begin mei ontvingen wij het verheugende bericht dat de Stichting Natuurfonds Sittard-Geleen ons een aanzienlijke subsidie heeft toegekend voor de bouw van de kweekkas en de restauratie van het insectenhotel. De torenvormige constructie moet dringend worden voorzien van een nieuw kegeldak. Het materiaal is aanwezig, de uitvoering zal geschieden in het zomerseizoen.

Schoollassen in de Heemtuin

Plotseling mag de Heemtuin zich verheugen in een toegenomen belangstelling van omringende basisscholen. Misschien heeft dit te maken met de verhuizing van het CNME van het nabijgelegen Plinthos naar Born.

17 april: bezoek 150 leerlingen Basisschool Munstergeleen

Van 10.00 - 13.00 bezochten zo'n 150 leerlingen de Heemtuin. Zij werden door hun juf/meester verdeeld in 5 groepen die elk werden toevertrouwd aan een heemtuingids en die leidde de kinderen in een half uurtje door de tuin, best

weinig voor wat er allemaal te zien, te voelen en te ruiken was. Spannend werd het toen een groene kikker werd gevonden die iedereen even mocht vasthouden - zolang als de kikker het goed vond.

Anderen leerden honing te zuigen uit de bloem van de gele dovenetel. Weer andere kinderen leerden hopelijk nog net niet te laat in hun jonge leventje het juiste Limburgse woord voor kikker-visjes: koeleköpkes. Een gedeelte van deze leerlingen nam deel aan de twee veldtochten van Brandon Ballengée op 19 & 20 mei (zie verderop).

28 mei: bezoek 30 kinderen, groep 1, 2 & 3 van basisschool Doenrade

Betty ontving de kinderen, leeftijd 4– 6 jaar, op voor mij onnavolgbare wijze. In ieder geval stond mijn eerste opdracht aan mijn groepje kinderen daarmee in schril contrast.

De vraag die ik hun voorlegde was: *Zou de lindeboom voor het heemtuinhuis ouder of jonger zijn dan ik?*

Daar komen de kinderen uit Doenrade

Veel te moeilijk! Dat had ik op grond van de colleges ontwikkelingspsychologie van lang geleden kunnen weten, maar blijkbaar moet je toch eerst zelf ervaren hoe het werkt. Gelukkig bood de aanwezige moeder hulp door te zeggen dat die boom ongeveer zo oud was als hun pappa's.

Sommige kinderen hadden een opa met een tuin, andere kenden al de boterbloem, weer andere leerden het Limburgse woord *koeleköpkes* en allemaal lieten ze zich optillen om in het lege vogelnestje te kijken. Er werd gevoeld aan de bomen, geroken aan het uitgebloeide daslook, munt, citroenmelisse of -kruid. De wigwam werd beleefd – helaas was het klauterpadje achterlangs geblokkeerd door gestapelde plavuizen en gelukkig zijn er geen kinderen in de vijvers gevallen die nodig opnieuw moeten worden omheind. Volgens mij zijn de kinderen met heel veel verhalen op school en thuis gekomen.

Blz. 8: 3 x 1/3 advertenties (Biej Christel, Freeride & Dierenshop

'Season in Paradise': Brandon Ballengée in de Heemtuin

'Seasons in Hell' is de titel van de tentoonstelling, die tot half juni te zien was in Museum Het Domein. De titel, geleend van een gedicht van Rimbaud, heeft in dit geval betrekking op de leefwereld van kikkers en andere amfibieën. Deze diersoorten vormen een goede graadmeter voor de lucht- en waterkwaliteit. De anatomische vervormingen die kunnen optreden als het hiermee slecht is gesteld vormen het wetenschappelijke en tegelijkertijd artistieke object van de Amerikaanse kunstenaar/wetenschapper, Brandon Ballengée. 'Malamp' (Malformed Amphibian Project) is de naam van het doorlopende project, waarvoor Brandon zich sinds 1996 inzet en waarmee hij wereldwijd faam geniet.

Op zaterdag 3 mei 2014 was Brandon Ballengée voor het eerst in de Heemtuin van IVN Munstergeleen. Zijn bezoek was bedoeld om zich te oriënteren met het oog op veldonderzoek dat hij in de loop van de maand op verschillende locaties zal verrichten samen met geïnteresseerde volwassenen en schoolklassen. Op maandag & dinsdag 19 & 20 mei zal hij dat doen met enkele schoolklassen van de basisschool Munstergeleen.

Na een beknopte rondleiding en een lunch – met dank aan Els voor de lekkere koffie die zij nog had gezet – ging Brandon samen met Simoon Hanssen van Museum Het Domein aan de slag met schepnet en aquarium, waarin spoedig de 'dragon flies' = libellelarven (het krioelde ervan), een enkele watertor en ondanks het aanwezige eendenkoppel toch nog ettelijke kikkervisjes verschenen. De laatste werden grondig geïnventariseerd op beschadigingen, die toch vooral een natuurlijke, niet zozeer ecologische oorzaak hadden – vooral als gevolg van vraatzuchtige libellelarven (niet voor niets dus 'drakenvliegen' genoemd) die stukjes uit de staartvin hadden gebeten. Ook enige salamanders werden opgehaald, waaronder een enkele kleine watersalamander en een koppel alpenwatersalamanders met rozerode buik. Het vrouwtje werd, hoogdrachtig – of hoe zeg je dat - gevonden in de poel bij de vogelkijkwand, het mannetje in de moerasvijver, maar ze werden als koppel teruggezet in de poel waar zij nog lang en gelukkig mogen leven, mits de poel niet uitdroogt – in dat geval hebben we de raad gekregen water bij te vullen.

Opvallend was de ontdekking dat padden een voorkeur hadden voor de kijkvijver (het dichtst bij het heemtuinhuis) en kikkers voor de moerasvijver, terwijl de salamanders zich het veiligst voelen in de poel bij de vogelkijkwand. Wij denken dat niet alleen de mensen maar ook onze kikkers de Heemtuin als een paradijs ervaren.

Brandon Ballengée op veldtocht met twee schoolklassen (ma. 19 & di. 20 mei)

Op deze dagen was Brandon gastheer voor twee schoolklassen die een onvergetelijke ochtend beleefden. De gehele groep (op maandag 27, op dinsdag 25

leerlingen) werd beide keren in tweeën gesplitst zodat de ene helft eerst kon worden rondgeleid door de tuin en de andere helft samen met Brandon de amfibieën uit de vijvers ging halen. Na een ruim half uur wisselden de groepen; daarna werden ze weer samen-gevoegd en besprak Brandon de vangst bestaande uit kikkervisjes, waterslakken en -torren, libellenlarven en kikkers met de leerlingen die zeer geboeid waren. Een van de leerlingen kwam achteraf

spontaan vertellen hoe leuk hij het had gevonden. En hij was nog wel in de vijver gevallen! De groep van de eerste dag had zonder pauze doorgewerkt

en bereikte nog net op tijd weer de school, voordat ze omvielen van de honger. Daarvan geleerd hebbend besloot de juf van de tweede

dag toch maar een pauze in te lassen.

Het was niet alleen voor de leerlingen maar ook voor ons een geweldige ervaring. Onze dank aan Brandon, Museum Het Domein en de school dat zij deze veldtochten hebben ondernomen. De foto's (die ook op het Fête de la Nature van zaterdag 24 mei hebben gehangen) vertellen u meer.

Blz. 12: 2 x ½ p. Keulers / Hermans

Ander nieuws

Bezoek uit Lima

Jo Beckers en pater Jan Brinkhof in de Heemtuin op 2 juni. De pater vertelde over de moestuin vroeger thuis waaraan de Boeren gaard hem deed denken; en over de prachtige, in de nacht bloeiende cactussen bij zijn huis in Lima (de stad ligt eigenlijk in de woestijn). De zaden daarvan zijn besteld.

Nieuwe elementen

Harie & Matthijs bevestigen de websitebalk (dank aan Timmerfabriek Kurvers, Sittard)

Klauterommetje & wigwam voor de kids onder toezicht & verantwoordelijkheid van de ouders

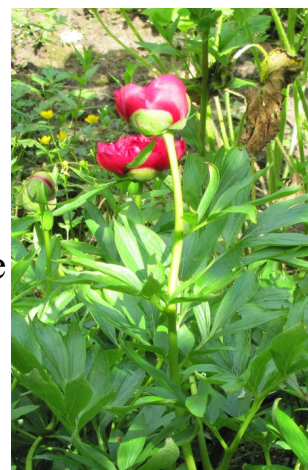

RabobankClubkasCampagne

Aan allen die hun stem hebben uitgebracht op IVN Munstergeleen onze hartelijke dank! Wij laten u graag zien waarvoor u hebt gestemd! Tot ziens in de Heemtuin.

Tuinweetjes (bron: Tuinscheurkalender)

Pioenroos >

- Vanaf half augustus kunnen we kruiden zoals bonenkruid, lavas, basilicum, tijm, lavendel, kamille, majoraan en munt oogsten om te drogen. Droog ze op een koele luchtige plek uit de zon.
- Eind augustus is de ideale tijd om helleborus en pioenen te planten of te verplaatsen. Beide mogen jarenlang ter plaatse blijven staan maar als ze moeten worden verplant doe je dat dus het beste eind augustus.
- Wisteria of blauwe regen moet je twee keer per jaar knippen, een eerste keer in juli/augustus en opnieuw in december/januari. In augustus knip je de nieuwe scheuten terug op vier of vijf ogen. In december snoei je verder tot op twee ogen.
- In jaren met grote vruchtafzetting kan het nodig zijn om bij pruimenbomen de vruchten uit te dunnen om te vermijden dat de takken afbreken onder het gewicht van de pruimen. Sommige rassen zoals 'Queen Victoria' met veel grote vruchten zijn gevoelig voor takbreuk.
- Wilde scheuten van rozen moet je zo snel mogelijk tot aan de grond afknippen. Je herkent die scheuten meestal aan de felgroene kleur en de vele stekels.
- Tweejarige planten zaai je vanaf augustus. Ze groeien in het eerste jaar al tot een flinke plant uit, maar bloeien pas in het volgende jaar. Daarna gaan ze dood en moeten opnieuw worden gezaaid. Vaak zaait een tweejarige plant zoals vingerhoedskruid, lupine, duizendschoon, malva, zichzelf uit.

Bessen en vogels

- Merels en lijsters zijn dol op rode bessen. Zonder over de struiken gespannen netten blijft er geen bes over. Maar de vogels geven het niet op; zij steken hun kop door de mazen van het net en proberen op die manier een trosje mee te pikken. Als er dan een kat of een sperwer verschijnt raken ze in paniek en vliegen ze zich onherroepelijk in het net vast. Vooral voor de sperwer zijn ze dan een gemakkelijke prooi. 's Morgens vind je dan alleen nog de poten van het slachtoffer, en wat veren. Vaak zit de gevangen vogel doodstil in het net verstrikt. Soms kun je de zaak met veel geduld ontwarren, maar vaker heeft de vogel zich zodanig in het net vastgewerkt dat er niets anders op zit dan het bange dier met een nagelschaartje voorzichtig los te knippen. je voelt dan het hartje als een razende kloppen in je hand. Na afloop krijg je als dank een pik in je vingers en kun je het gemaakte gat gaan repareren. Tegenwoordig zijn er netten van blauwe kunststofvezels verkrijgbaar, waarin vogels bijna nooit verstrikt raken.

Kruidendoedag

Op zondag 29 juni, van 11.00 – 16.00 uur, wordt in de Heemtuin een Kruidendoedag georganiseerd.

In de Heemtuin zijn veel kruiden te vinden en op deze dag laten we zien wat je daar also mee kunt doen; uiteraard de “gewone” keukenkruiden komen aan bod: bieslook, peterselie, selderij, lavas, knoflook, enzovoorts.

Maar er zijn nog veel meer planten waar je leuke dingen mee kunt doen: Wat te denken van een salade met paardebloemenblad en madeliefbloemetjes, een dessert met daarover bloemetjes van Oost-indische kers. Een gezonde soep van jonge brandnetel of een smakelijke pesto van zevenblad.

Daarbij een kruidenthee van bijvoorbeeld citroenmelisse, munt, brandnetel, vlier- of lindebloesem is heel smakelijk. Met een lepeltje honing van de imker!

vlierbloesemsiroop

Of bij warm weer een lekkere en gezonde siroop: paardebloemen-, vlierbloesem-, muntsiroop.

paardenbloemsalade

En veel kruiden kunnen verwerkt worden tot een smakelijke likeur. Ook voor de verzorging van de huid kunnen kruiden goede diensten bewijzen: een zalfje met goudsbloemolie is heel verzorgend bij ruwe huid of kleine wondjes, een stoombadje met kamille doet elke huid goed en een huidolie samengesteld uit bijvoorbeeld amandel- duindoorn- en teunisbloemolie werkt geweldig tegen rimpels.

Een zeep waarin kruiden verwerkt zijn is een weldaad voor de huid.

De datum van deze kruidendag is niet per ongeluk gekozen: midden zomer, veel kruiden staan hopelijk volop in bloei.

Het is een paar dagen na Sint Jan: ook het Sint-Janskruid zal zeker bloeien.

*Sint-Janskruid, *Hypericum perforatum* L. is een bijzondere plant*

Er zijn een heleboel Nederlandse volksnamen bekend:

Johanneskruid, Hertshooi, Heksenkruid, Wonderkruid, Duivelskruid, Sint-Pieterskruid, Balderkruid, Oliebloempje, Bloedkruid, Jaagt-den-duivelkruid, Bokkenkruid.

In het Duits: Johanniskraut, Johannisblut, Jageteufel, Hexenkraut.

Het woord bloed in een aantal van de volksnamen verwijst naar het rode sap: als je een bloemetje tussen je vingers wrijft worden je vingers rood. Sint-Janskruid op olie gezet geeft een mooi dieprode olie.

Als je een bloemblaadje tegen het licht houdt, zie je dat er kleine gaatjes in zitten, het woord perforatum in de naam verwijst daarnaar.

De plant is inheems in heel Europa, West-Azië en Noord-Afrika.

Al in de oudheid was Sint-Janskruid bekend; het had grote mythologische betekenis maar werd ook medicinaal toegepast.

De Germanen, Kelten en Indianen, Azteken, Grieken en Romeinen, allemaal kenden ze toepassingen van deze plant.

De mythe van de dood van Balder is misschien wel een van de best bekende in de kruidenwereld:

Balder, de Germaanse zonnegod, was door vrijwel iedereen zeer geliefd, en alle dieren en planten hadden gezworen hem nooit een haar te krenken... Alle levende wezens dus: behalve de maretak. Loki, een van de andere goden, was behoorlijk jaloers op de populariteit van Balder. Hij maakte daarom een speer van een maretak, en gaf die aan Hodir, de blinde tweelingbroer van Balder, en hielp deze zijn speer te richten. Toen deze (zonder het doel te kennen) zijn speer gooide, werd Balder dodelijk verwond. Om Balder nooit te vergeten, lieten de andere goden vervolgens het Balderkruid, het St Janskruid, uit zijn bloed ontspruiten.

Later gebruikten de Christenen een andere uitleg: het rode sap verwijst naar het bloed van Johannes de Doper, die door keizer Herodes onthoofd werd ter wille van zijn vrouw.

En soms wordt het St Janskruid een bloem genoemd die aan het lijdensverhaal van Christus herinnert: het bloed van Christus zit in de bloemknoppen en de vijf kroonblaadjes verbeelden de vijf wonden van Jezus. De 'gaatjes' in de bladeren zijn de wonden veroorzaakt door de doornenkroon.

In het oude Griekenland kende Dioscorides, een belangrijk arts, de medicinale werking van het kruid.

Ook in de middeleeuwen gebruikte men de plant bij behandeling van verschillende kwalen, maar ook als “duivelsverjager”: boeketjes van het kruid

werden aan de zoldering gehangen ter bescherming tegen kwade geesten en heksen. Het kruid ruikt bij het drogen licht naar wierook; deze geur werd beschouwd als aangenaam voor God maar als afweer tegen duivels. Het uitdrijven van het kwaad kan nu vertaald worden naar het behandelen van depressies. In dit geval is dus sprake van een volksgebruik waarvan later de werkzaamheid is aangetoond. Sint-Janskruid wordt nog steeds toegepast. De werkzame stoffen hierbij zijn hypericine, pseudohypericine en hyperforine.

Het kruid heeft, inwendig toegepast, een goede antidepressieve werking, maar grote zorgvuldigheid is geboden in combinatie met medicatie; er kan anders een niet-gewenste wisselwerking optreden. Hiervoor is absoluut advies van een arts noodzakelijk.

Sint-Jansolie is goed toepasbaar voor huidverzorging; een probleemhuid kan er van opknappen en littekenvorming kan bij gebruik van de olie sterk worden verminderd. Daar heb ik zelf goede ervaring mee: mijn flink verbrande hand was na 3 weken verzorging met Sint-Jansolie prachtig genezen, geen litteken meer te zien.

Bekend is ook de goede werking tegen zwangerschapsstriae, zowel preventief tijdens de zwangerschap maar ook erna.

En tenslotte is Sint-Janskruid een prachtige bloeier, te vinden als wilde plant maar ook in veel tuinen aangeplant.

Zo is er over kruiden van alles te vertellen.

Tijdens deze kruidendag kunt u op verschillende manieren kennis maken met kruiden:

- Rondleidingen door de Heemtuin met een herboriste
- Kijken bij de imker
- Een aantal kruidenproducten proeven, zoals kruidenpesto, siropen, kruidenboter, jam, soep.
- Zelf een kruidenthee samenstellen en proeven.
- Een demonstratie van bier brouwen met kruiden
- Workshops meedoen: goudsbloemzalfje maken, kruidenolie en –azijn maken
- doorlopende beeldpresentatie van een aantal kruiden
- een verkoopkraam met heerlijke kruidenproducten.

Ook voor de kinderen is er genoeg te beleven: een speurtochtje door de tuin of knutselen met gedroogde bloemen en blaadjes.

Voor de proeverij en
de workshops vragen
we een kleine
vergoeding.

Namens het
kruidenteam
van harte welkom op
29 juni!

Joke van der Steen

*Het kruidenwiel in de
Boerengaard*

Uit het gastenboek

SAAIJ ... en niks te doen alleen kijken! – geen ijsmachines ... natuur, zo
SAAI!!! – Jules 18-04-'14

Mooi die natuur! – Sara 18-04-'14

Mooie lentetuin, leuk voor de kids – Wendy & Roger, Lieve, Xiao

Een schitterende tuin waar je rust vindt en geniet van de stilte – P.J. Brinkhof,
Lima

Schitterend! Ik weet nu dat mijn plant peterselievlier heet – Alexander, Ans, Jan

Ik vond het leuk en ik heb kikkers gezien – Maaike

Genieten! ... Eenbes was opmerkelijk – Ineke & Kees, Gorinchem

Op mijn Pieterpad trof ik tot mijn verbazing en genot deze paradijselijke plek
op deze wonderschone warme lentedag – L. Beerekamp, Amsterdam

Prachtige heemtuin, in een mooie kleinschalige vallei – H. Tenhagen,
Linschoten

Wat een stek: prachtig! Jolien & Herbert, Zutphen & Deventer

In memoriam Harie en Mien Dols

Op 19 mei jl. overleed Mien Dols, de echtgenote van Harie, die al in 2013 is overleden. Samen met Mien nam Harie tot niet zo lang geleden zijn beurten waar in de Heemtuin als gastheer. In 2012 was Harie 40 jaar lid van het jubilerende IVN Mun-stergeleen, wat betekent dat hij vanaf het begin betrokken is geweest bij de afdeling.

Harie Dols was een gedreven vogelaar en amfibieënman. Jo Douven & Harie Dols trokken vele jaren de kar van de vogelwerkgroep, trokken er samen op uit om vogels waar te nemen en te tellen en stelden excursies samen.

Deze sprekende foto van het echtpaar, dat wij met ere herdenken, werd gemaakt op 5 september 2010, open dag in de Heemtuin.

Kwartaaloverzicht IVN Sittard-Geleen en IVN Munstergeleen

Juni

Zondag 15 juni Regiowandeling (nr. 2) Absbroekbos "Nieuwe Natuur" Vertrek: Markt Munstergeleen 10.00 uur.

Zie voor meer informatie ook Bladgroen nr. 2 2014. ($\pm$ 7 km)

Begeleiding en info: H. Gijsen, 046-4514594 en L. Vlieks, 046-4511554

Zondag 29 juni (zie blz. 9)

Kruidendag in de Heemtuin van IVN Munstergeleen. Tijdens de openingsuren van de Heemtuin zijn er verschillende activiteiten rond het thema 'Kruiden'.

Begeleiding en info: T. van der Vring, 06-17178209

Juli

Zondag 13 juli (zie blz. 9)

Uiltjeswandeling met bezoek aan heemtuin Munstergeleen. ($\pm$ 5 km)

09.45 uur: Geleen, P-terrein Glanerbrook 10.00 uur: Parkeerplaats Wintraak.

Begeleiding en info: T. van der Vring, 06-17178209

Augustus

Woensdag 13 augustus (zie blz. 10)

Middagwandeling "Kroedwösj" 13.30 uur: Munstergeleen, Kerkplein

Begeleiding en info: H. Gijsen, 046-4514594

Zondag 24 augustus (zie blz. 10)

Insectenexcursie Sint Jansgeleen ($\pm$ 2,5 uur) 09.00: uur: Geleen, P-terrein

Glanerbrook 09.15 uur: P-plaats Biesenhof, Geleen. Begeleiding en info: L. Vlieks, 046- 5411554.

Zondag 31 augustus (zie blz. 11)

Wandeling Heidekamppark. ($\pm$ 8 km) "Nieuwe natuur" (nr. 3) 09.45 uur:

Geleen, P-terrein Glanerbrook 10.00 uur: Stein, IVN gebouw, Steinerbos.

Begeleiding: IVN Stein en IVN Elsloo. Info: H. de Rooy, 046-4370068 en J. Wolters, 06- 15271081.

September

Donderdag 11 september (zie blz. 12)

Lezing: H. Henczyk Paddenstoelen.

20.00 uur: Trefcentrum, Molenstraat 42 Geleen

Zondag 14 september (zie blz. 12)

Excursie Paddenstoelen in het Danikerbos (± 2,5 uur)

10.00 uur: Geleen, P-terrein manege Ten Eijdsen. Begeleiding en Info.: H. Henczyk,

Zondag 21 september (zie blz. 13)

Fietstocht “Sittard-Geleen-Born 70 jaar bevrijd” (55 km, op verschillende plaatsen af te korten) Vertrek tussen 10.00 en 14.00 uur vanaf Freeride t.o. Foroxity, Rijksweg-Zuid, Sittard Info: L. Vlieks, 046-4511554

Oktober

Zondag 5 oktober (zie blz. 14)

Regiowandeling. (± 8 km) “Nieuwe natuur” (nr. 4)

09.40 uur: P-plaats Glanerbrook 10.00 uur IVN Home Schinnen.

Info.: H. Janssen, 046-4423057 en B. Derks, 046-4749781

Inloop Theehuis in de Hof Van Onthaasting:

Woensdag 4 juni, 2 juli, 6 augustus, 3 september
en 1 oktober

telkens van 14 tot 16 uur.

Invoegen in agenda: beverwandeling

Zondag 28 september, beverwandeling Negenoord / Kerkeweerd (Grensmaas bij Dilsen / Stokkem)

Vertrek 09.00 bij P-plaats Glanerbrook (carpoolen), Kummenaedestraat 45, 6165 BT, Geleen

09.30 Veerpont Nattenhoven/Berg a.d. Maas

In de onlangs heringerichte Grensmaas is veel te beleven. Rijke flora (400 plantensoorten), fauna, grote grazers (Konikpaarden en Gallowayrunderen), en veel vogels. Een ideaal gebied ook voor de bever. Naar dit knaagdier, bondgenoot van de mens in het natuuronderhoud, gaan we op zoek. De wandeling gaat door grasland, zand en over vele maaskeien. Stevige schoenen zijn dus zeker nodig. Onze struintocht in het spoor van de bever, 7 tot 8 km, zal 2 tot 3 uur duren. Na afloop kunnen de liefhebbers bij Café brasserie Molenveld koffie drinken en er iets bij snoepen of eten indien gewenst.

Gids: Jos Diederik (natuurgids in opleiding bij IVN / CNME Maastricht) tel. 06 535 737 60

Overzicht programma IVN Westelijke Mijnstreek

Voor vertrektijden en informatie zie de websites van de betreffende IVN's.

20-6	Vuurvliegjeswandeling	Spau-Beek
29-6	Zomerwandeling Ziepbeek	Elsloo
29-6	Dagwandeling Val-Dieu	Schinnen
2-7	Avondwandeling	Stein
6-7	Inloopzondag	Stein
16-7	N en C wandeling	Stein
23-7	Avond/Campingwandeling	Schinnen
25-7	Avondwandeling Doort	Land van Swentibold
27-7	Themamiddag 'Het Weer'	Land van Swentibold
30-7	Avond/Campingwandeling	Schinnen
3-8	Stein	Stein
6-8	Avondwandeling	Stein
6-8	Avond/Campingwandeling	Schinnen
13-8	Avond/Campingwandeling	Schinnen
20-8	N en C wandeling	Stein
24-8	Themamiddag GPS wandelen	Land van Swentibold
25/28-8	4 Avondwandelingen	Spau-Beek
29-8	Avondwandeling Vleermuizen	Spau-Beek
31-8	Regiowandeling (3)	Stein/Elsloo
3-9	Avondwandeling	Stein
7-9	Inloopzondag	Stein
7-9	Wandeling Mechelen	Schinnen
14-9	Middagwandeling Limbrichterbos	Land van Swentibold
17-9	N en C wandeling	Stein
28-9	Fietstocht 'Nieuwe Natuur'	Land van Swentibold
5-10	Regiowandeling (4)	Schinnen/Spau-Beek
5-10	Inloopzondag	Stein

Vooruit- en terugblik *(door Lex Vlieks)*

13 juli Uiltjeswandeling

Start wandeling om 10.00u op de parkeerplaats van de Wintraak even voorbij de ijsboerderij links.

Duur; 2.5 uur

We wandelen de steenuiltjes route van 5km door de Hondskerk.

Er wordt verteld over de houtsculpturen onderweg en we genieten van de mooie vergezichten en het gevarieerde landschap.

Onderweg brengen we een bezoek aan de heemtuin waar erg veel te zien is.

Deze wandeling is ook leuk voor gezinnen met kinderen!

Het gebied is niet geschikt voor kinderwagens of rolstoelen.

Gids: Toos van der Vring. Voor info: tel.0617178209

13 augustus Middagwandeling “Kroedwösj”

De wandeling start om 13.30 uur aan de kerk in Munstergeleen. De hele wandeling staat in het teken van de Kroedwösj.

Het woord ‘wösj’ betekent ‘boeket’. ‘Kroed’ spreekt bijna voor zich. Kruiden of gewassen hadden in het verleden vaak magische bijwerkingen.

In de ‘kroedwösj’ zijn 7 planten noodzakelijk, die volgens de overlevering van het oude volksgeloof, beschermen tegen onheil. Ook het getal 7 is een heilig getal en komt al in het Oude Testament voor.

Toen Maria in de Hemel is opgenomen, zou er een bos kruiden, of de geur ervan, in haar graf zijn achtergebleven. De 7 planten zijn: tarwe, rogge, bijvoet, leverkruid, boerenwormkruid, duizendblad en walnootblad. Dit boeket wordt samengebonden met een blauw lint, de kleur van Maria.

De Kroedwösj wordt op 15 augustus, het feest van Maria ten Hemel Opneming, gewijd.

De wandeling gaat richting de Heemtuin, waar we gezamenlijk elk voor zich een Kroedwösj kunnen maken.

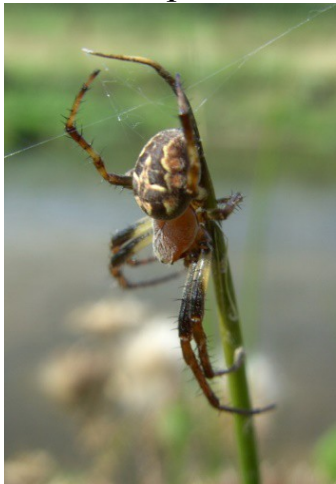
Zondag 24 augustus Insectenexcursie Sint Jansgeleen

We vertrekken om 09.00 uur vanaf de parkeerplaats Glanerbrook en een kwartier later van de parkeerplaats bij de Biesenhof, beide in Geleen.

Het terrein aan de voet van Sweikhuizen langs de Geleenbeek is een jong natuurgebied. Hoger op de helling en het gebied bij Sint Jansgeleen zijn ouder. Daar vinden we meer gevarieerde begroeiing. Grotere variatie brengt ook grotere soortenrijkdom met zich mee.

We hebben dus een combinatie van insecten in een pioniergebied en een ouder bestand in een meer gevarieerd landschap.

Als het weer een beetje mee zit zullen we zeker 20 verschillende soorten zien. Libellen, spinnen, vliegen, bijen, wespen, vlinders en nog meer verschillende

vliegende en kruipende beestjes zijne er te vinden.

Maar er zal zeker ook naar het landschap en de gevolgen voor planten en dieren gekeken worden.

Een beetje zon en warmte doen wonderen als het gaat om insecten. Het nadeel is dat ze dan ook snel wegkruipen of vliegen. Dus het maken van foto's is een spannende en sportieve aangelegenheid. Onder die omstandigheden wordt het een echte insectensafari.

De hele excursie duur ongeveer 2,5 uur.

Zondag 31 augustus Regiowandeling Heidekamppark

Opening van het Heidekamppark en het Heidekamppad.

Zondag 31 augustus is een belangrijke dag voor Stein. De gemeente opent dan het

Heidekamppark. Een park om te wandelen, maar er is veel meer. Bikers hebben er een prachtig oefenterrein gekregen, hondenliefhebbers kunnen er op een afzonderlijke plek hun honden vrij laten ravotten. Er is speelmogelijkheid en er grazen koeien.

De voormalige grindgroeves en stortplaats van afval zijn omgetoverd in een nieuw natuurgebied. IVN Stein heeft een speciale wandelroute naar het park ontwikkeld: Het HEIDEKAMPPAD. De route voert langs borden met veel informatie over die nieuwe natuur, klimaatadaptatie en hoe het vroeger was en nu is geworden. Om 10.00 uur start in het Steinerbos, ingang Mauritsweg, een wandeling langs deze route onder leiding van IVN natuurgidsen en wordt het Heidekamppad feestelijk in gebruik genomen. Deze wandeling organiseert IVN Stein in samenwerking met IVN Elsloo. Zij is de derde Regiowandeling van de IVN afdelingen in de Westelijke Mijnstreek.

Info: Jan Wolters telefoon 06-15271081 e-mail: jawo@home.nl

Hub de Rooy telefoon: 046-4370068 e-mail: hubderooy@gamil.com

Donderdag 11 september lezing H. Henczyk Paddenstoelen

20.00 uur: Trefcentrum, Molenstraat 42 Geleen

Paddenstoelen worden wel de bloemen van de herfst genoemd. Hoewel ze het hele jaar voorkomen zijn ze in de herfst het talrijkst.

Ze vervullen op deze wereld een uiterst belangrijke ecologische functie al de grote recyclers van de natuur.

Nederlanders hebben een dubbel gevoel t.o.v. paddenstoelen: enerzijds de angst voor de giftige eigenschappen van enkele soorten en anderzijds de fascinatie voor de vormen en kleuren van deze organismen.

Er komen bij ons meer dan 4500 soorten paddenstoelen voor, dat is ruim dubbel zoveel als wilde planten. Omdat ze zoveel op elkaar lijken zijn ze vaak moeilijk op naam te brengen.

Dhr. Henk Henczyk van de Paddenstoelen Studiegroep Limburg (PSL)laat ons vanavond kennismaken met de vele facetten van het paddenstoelenrijk. De meeste beelden die we te zien krijgen zijn gemaakt in Zuid-Limburg en zullen zeker een aansporing zijn om het bos in te gaan om te genieten van de vele soorten zwammen.

Zondag 14 september excursie Paddenstoelen in het Danikerbos

(± 2,5 uur) 10.00 uur: Geleen, P-terrein manege Ten Eijdsen. Begeleiding en Info.: H. Henczyk, Het vervolg op de lezing vindt plaats in een zeer gevarieerd gebied. Er zijn stukken jong bos, oudere graslanden op de hellingen en een gemengd bos met lage en hoge delen.

Beekmijtertje (Mitrula paludosa)

Zondag 21 september Fietstocht “Sittard-Geleen-Born 70 jaar bevrijd”

(55 km, op verschillende plaatsen af te korten)

De jaarlijkse fietstocht in september zal dit jaar rond het thema Bevrijding gehouden worden.

De bevrijding van de hele gemeente duurde van 18 september tot 29 september 1944. Het eerst was Geleen aan de beurt en het laatst Holtum.

Er zijn heel wat plaatsen met zichtbare herinneringen aan Wereldoorlog II. Zo zijn er 12 kerkhoven waar slachtoffers van de oorlog begraven liggen.

Daarnaast zijn er 24 monumenten en plaquettes. Er zijn ongeveer 290 graven verspreid over de hele gemeente. Tot slot zijn er binnen de gemeentegrenzen 3 kazematten, die deel uitmaakten van een hele linie.

Minder zichtbaar zijn de grote groep gedeporteerden, die voor het overgrote deel niet terugkeerden maar hun graf ergens anders vonden. Zij worden door middel van monumenten, plaquettes en andere herdenkingstekens onder de aandacht gebracht. In het najaar zullen Stolpersteine, door de Stichting Stolpersteine Sittard bij de plaatsen waar zij woonden geplaatst worden. De fietstocht start in Sittard op de parallelweg van de Rijksweg-Zuid bij de parkeerplaats van Freeride. Iedereen kan deze tocht op eigen gelegenheid maken. Op de startplaats is een routebeschrijving verkrijgbaar. Naast deze beschrijving krijgt U een boekje, waarin alle punten langs de route met foto en uitleg zijn opgenomen. Deze uitgave heeft een beperkte oplage en is voor deze gelegenheid in kleur uitgevoerd. De fietstocht sluit, zoals gewoonlijk, aan bij Fietsen voor Bomen. De kilometers, die U in deze week van september fietst (inclusief die van deze tocht), worden bij elkaar opgeteld. Voor elke afgelegde 75 kilometer wordt er een boom ter beschikking gesteld en later door kinderen geplant. Starttijd: tussen 10.00 uur en 14.00 uur. Startplaats: Freeride, Rijksweg-Zuid t.o. Foroxity. Informatie: Lex Vlieks 046-4511554

Zondag 5 oktober Regiowandeling “Nieuwe natuur” (nr. 4)

Thema-wandeling "Nieuwe natuur" van ca. 10 km, georganiseerd door het IVN Schinnen in samenwerking met het IVN Spau-Beek.

De wandeling voert vanuit het IVN-home in Schinnen langs nieuw te ontwikkelen natuur in de Wolfhagen waar het populierenbos wordt gerooid om een andere soort begroeiing een kans te geven. Op het landgoed in de Wolfhagen zijn (o.a.) nieuwe fruitbomen geplant waar het IVN Schinnen een bijenhotel heeft geplaatst. We lopen vervolgens langs de Kakkert, die hier als heuvellandbeek na ingrepen van o.a. het Waterschap inmiddels weer kan meanderen. Daarna gaat de tocht verder via een imposant hellingbos naar het home van het IVN Spau-Beek in het voormalige 'retraitehuis'. Na een korte koffiestop in dit IVN-centrum lopen we via de Geleenbeek en kasteel Terborgh terug naar het IVN-Schinnen. Laat u tijdens deze wandeling verrassen wat er aan nieuwe natuur bij kan komen.

Deelname aan de activiteit is gratis en geschiedt op eigen risico. De wandeling gaat onder alle weersomstandigheden door.

Vertrekpunt: IVN Home Schinnen Burgemeester Pijlsstraat 1d, 6365 CG.

Vertrektijd: 10.00 uur. Info.: H. Janssen/B. Derks, 046-4423057/4749781.

Terugblik op het afgelopen kwartaal

Vogelexcursie Piepert 16 maart 2014

Vanaf de parkeerplaats bij het monument op de Wittemerberg vertrokken we met 11 personen in de richting van Cartiels.

Op de weg naar het startpunt hadden we al verschillende vogels gezien. De meest opvallende was een mooie vliegende grote zilverreiger. Nu met onze beide voeten op de grond waren de eerste vogeltjes geelgorzen, vinken en merels. Opvallend was het dat de torenvalkjes gedurende de wandeling heel dicht te benaderen waren. Misschien was de honger op muizen groot genoeg om aan ons geen boodschap te hebben.

Het weer was ons gunstig lekker briesje en een temperatuur. De goed te belopen. In de Eijserbeek kan het nogal zijn. Het landschap is heel

gezind. Droog, redelijke ondergrond was buurt van de behoorlijk drassig afwisselend. De

Wittemerberg is een open heuvel, naar beneden lopend loopt de veldweg tussen de akkers en weilanden met hoogstambomen door. Beneden is het dal van de Eijserbeek met weilanden en kleine bosschages. Aan de overkant van het dal is een behoorlijke klim naar de top van de Eijserberg. Onderweg komt men over kalkgraslanden met een rijke flora. Bovenaan is het Eijserbos. Daarom komen in dit gebied vele soorten vogels voor. Specifiek in dit gebied zijn wel de kleine bonte specht (zeer zelden te zien), de grauwe klauwier, het goudhaantje en het vuurgoudhaantje. Ben was, zoals gewoonlijk, de schrijver van het gezelschap. Zijn lijst na afloop zag er als volgt (in alfabetische volgorde) uit:

Blauwe reiger, boomklever, boomkruiper, buizerd, (boek)vink, geelgors, goudhaantje, groene specht, grote lijster, heggemus, holenduif, houtduif, huismus, kleine bonte specht, kleine zanglijster, koolmees, koperwiek, kraai, kramsvogel, merel, middelste bonte specht, pimpelmees, roodborstje, roodstaartje, sperwer, spreeuw, tjiftjaf, torenvalk, (vlaamse) gaai, winterkoninkje, zilverreiger en zwarte mees.

Onderweg kwamen we meerdere bijzondere zaken tegen. Vlak na de tunnel onder het miljoenenlijntje door kwamen we langs een weiland dat bezaaid was met herfsttijloos. Zo was er in het bos het nest van de havik, langs de beek het broedgebied van het ijsvogeltje, de steenuil nestkast in de hoogstamappelboom en een vinkenmannetje in bruidskleed met een staalblauwe snavel in het weiland. Ook zagen we dat, jammer genoeg, het broedgebied (een lange singel met struiken en bomen) door kap van het onderhout verdwenen was.

Bijzonder was ook het paren van twee buizerds. Dat zijn leuke toevalstreffers.

Ook gezien en gehoord hanen en kippen. We vergeten maar al te vlug dat dit ook vogels zijn. Net als een grote voedselbron, naast zaden, voor menig soort vogel. We zagen overwinterplaatsjes voor larven en volgroeide insecten in plantenstengels en onder bladeren en boomschors.

Na een interessante en prachtige wandeling waren we terug op de Wittemerberg. Na Jo heel hartelijk bedankt en iedereen wel thuis gewenst te hebben ging iedereen tevreden zijns weegs.

Insectenzoektocht ‘Spinder’ 22 maart 2014

Regen, koud somber weer. Echt niet leuk om met kinderen op zoek te gaan naar insectjes. Voor alle zekerheid dus maar laptop en beamer ingeladen om in noodgeval binnen wat plaatjes van insecten te laten zien en er een leuk verhaal bij te vertellen.

Wonder, o wonder.

Om precies 2 minuten voor vertrek waren ineens alle wolken verdwenen. Het zonnetje straalde en de groep kinderen trappelde van ongeduld om opzoek te gaan. Voor iedereen was er een loeppotje om beestjes in te vangen en te bekijken. Spannend.

Maar eerst nog enkele afspraken:

- Alle beestjes worden voorzichtig gevangen en worden niet kapot gemaakt,
- Je mag rustig meer dan 1 beestje in je potje vangen,
- Denk eraan, wij zijn reuzen voor de insecten en daarom zijn ze bang als je snel beweegt en kruipen dan weg,
- Als we teruggaan worden alle beestjes weer in het veld losgelaten,
- Tot slot nog enkele afspraken over de manier van wandelen in het verkeer.

Vol enthousiasme vertrokken 11 kinderen en 7 volwassenen vanaf Het Laaglandtheater richting Kollenberg. Daar waren meteen enkele waaghalzen die de steile hellingen moesten beklimmen. Geen beestjes te vinden natuurlijk. Daarom nog wat extra uitleg. Rustig en langzaam zoeken.

Al snel waren de eerste potjes voorzien van pissebedden en miljoenpoten. Eventjes wat uitleg over deze twee soorten geleedpotigen. Overal werd gezocht. Midden op de open plek was niets te zien. Daarvoor was het te laat op de dag, te nat en te koud. Vooral in de bosrand en onder oude stammetjes was het een en ander te vinden.

Eerst waren er, naast de pissebedden en de miljoenpoten, wormpjes en naaktslakjes. Weekdieren, dus nog steeds geen insecten gevonden. Daarna

spinnetjes, een bosrand- wolfspin, dat is ook geleedpotigen en dus nog steeds geen insecten. Dan de vondst van een duizendpoot. Weer mis, ook geen insect. Na een hele tijd hellingen bestormen, door de struiken struinen en lekker rollebollen gelukkig het eerste insect. Raar, deze leek heel veel op een duizendpoot. Het was de larve van een kever en die heeft maar 6 pootjes en niet héél veel pootjes zoals de duizendpoot. Trots de vangst aan de anderen laten zien.

De zon liet ons gelukkig niet in de steek. Langzaam aan begonnen wat mugjes en vliegjes door de lucht te zweven. Maar de tijd was op. Na een uur lekker buiten in de natuur te zijn geweest moesten we terug. Eerst nog alle beestjes terugzetten en een groepsfoto maken voor het archief.

Met een stralende lentezon in onze gezichten terug naar Het Laaglandtheater. Genieten van een lekkere maaltijd en een schitterend toneelstuk.

Spinder beleeft in zij kelder met een heleboel levende insecten spannende uren.

Alle insecten kwamen live groot in beeld dankzij de camera van Spinder.

Een mooie en soms bloedstollende voorstelling, schitterend gespeeld door Lennart Monaster. Afsluitend een lang en verdiend applaus.

Een heel leuke middag en avond voor de jonge en oude jeugd. Met dank voor de prettige samenwerking met de mensen van Het Laaglandtheater.

Zondag 6 april, wandeling door Roerdal en Effelterwaldsee.

Met een groep van ong. 15 personen vertrokken wij vanaf de markt in Vlodrop naar een brug waar de Roer stroomde. Daar was het al geen smal beekje meer. De Roer (Duits Rur) is een zijrivier van de Maas. Lengte is 165km, waarvan 21.5 km op Nederlands grondgebied. Hij ontspringt op ca. 660 meter boven NAP in de Hoge Venen.

Ze meandert via Herkenbosch, Melick en Sint Odiliënberg naar noordwesten en mondt uit in de Maas.

Het Nederlandse gebied is in tegenstelling van het Duitse gebied niet gekanaliseerd, daarom krijg je ook mooie natuurstukken. Dit is het woongebied van de ijsvogels, bevers en aparte libellen.

Toen wij er liepen, hadden ze geen zin om zich te laten zien, maar allerlei ontluikende plantjes waren er wel (vraag me geen namen).

Samen over de dijk, de brug en langs een slagboom kwamen we zijdelings bij de Duitse Effelterwaldsee, de watervogels waren op stap.

In het bos kwamen we bij een overgebleven motte uit, dit is een kunstmatig aangelegde aarden heuvel, waarop vroeger een kasteel stond.

Toen we trek in koffie kregen, kwam de Gitstappermolen op het juiste moment in beeld.

Hier zalig op het terras in het doorgekomen zonnetje gezeten, genietend van een lekker bakkie koffie en een stuk vlaai.

De Gitstappermolen is 1000 jaar als Watermolen in gebruik geweest. Hij werd gevoed door de Rothenbach (niet de Nederlandse Rode beek) die zijn naam dankt aan de ijzerhoudende bodem. Deze beek stroomt bij Vlodrop in de Roer uit.

Na de fijne pauze weer op weg voor het laatste stukje van de route. Onderweg passeerden we
waarvan de perenbomen stonden.

Via straatjes van oud authentieke huisjes, weer terug bij de leuke afwisselende
Tot een volgende keer.
Groet Monique Beex

boomgaarden,
in roze bloei

Vlodrop, met leuke kwamen we voldaan auto's. Het was een wandeling.

Zondag 27 april Regiowandeling 'Nieuwe Natuur 1', Elba Grevenbicht

De start was bij het pad naar het voetveer. Arno Duwel heette iedereen welkom. Gezien het grote aantal deelnemers (43 personen) werd de groep daarna in tweeën gedeeld. Eén groep vertrok met Marij Duwel. Onze groep werd begeleid door Lambert Theunissen.

Bij de eerste stop werd uitleg gegeven over het ontstaan van het landschap. De Maas is de belangrijkste inrichter. Grindwinning, landbouw en ruilverkaveling lagen aan de basis van het ontstaan van het natuurgebied. Dit alles is te zien aan de plantengroei, met de daarbij behorende fauna. Runderen begrazen de open vlaktes en zorgen zo voor het toenemen van het aantal soorten planten. Op de stukken, die tot voor kort landbouwgrond waren, overheersen gras en brandnetels. Op de oudere gebieden komen veel meer verschillende soorten voor. Hier was ook veel walstro te zien.

Er is een rijke insectenwereld. Van de geleedpotigen zijn de spinnen zeer royaal vertegenwoordigd. In het gebied woont ook een vos. Tijdens de wandeling kwam er ook een ooievaar overvliegen. Een groot deel van de uitleg ging over het Grensmaas project. De zichtbare aanpassingen aan de Belgische kant van de Maas en de plannen aan de Nederlandse zijde.

Een leuk onderdeel van de wandeling was de uitleg over de stenen langs de oevers van de Maas en op de eilanden. Hierbij werd ingegaan op het verschil tussen de Maaskeien en de Stenen in de Rijn. De oorsprongsgebieden bepalen de soort en de kleur. Uitleg over de rol van het ijs bij het transport van grote

Maaskeien was heel verhelderend. Allemaal stonden we even stil bij de kracht van het water.

Het was een heleboel interessante informatie en een aangename wandeling. Tot slot werd weer bij het pad naar het voetveer, bij een standje met voorlichtingsmateriaal, de wandeling met dank aan de organisatoren en de begeleiders afgesloten.

Een aantal deelnemers van IVN Sittard-Geleen aan de wandeling genoten nog even na bij een kopje koffie op het terras van een cafeetje.

Onze eigen nieuwe wildernis

grenspaal 63 of 43? – was de beitelaar de tel kwijt?

Zaterdag 3 mei Natuurontbijt in de Hof van Onthaasting

De afgelopen twee jaar organiseerden IVN-afdelingen op tientallen locaties een

natuurontbijt met honderden enthousiaste deelnemers. In 2014 heeft dit voor de eerste keer plaatsgevonden in Sittard., volgend jaar zal dat volgens afspraak in Born en het jaar daarop in Munstergeleen gebeuren.

Op zaterdag 3 mei om 9.00 uur kwamen 24 personen in de leeftijd van een baby van enkele maanden tot een bewoner van

verzorgingscentrum Hoogstaete van 90 jaar bijeen in het Theehuis in de Hof van Onthaasting. Verse broodjes, jus d'orange, koffie, beleg, hartig en zoet vonden gretig aftrek. Na het ontbijt werden er door Lucienne Wolthuis van het CNME De Rollen enkele proefjes gedemonstreerd op het gebied van duurzame energie. Ook aan het bomenspel werd door jong en oud deelgenomen. Vervolgens vond er onder leiding van Gerrit Haak een rondwandeling door het park plaats met een bezichtiging aan de nectarkroeg bij basisschool Loedoes.

Zondag 18 mei 2014 Dagwandeling In Steyl door de Maascorridor en een bezoek aan het kloosterdorp.

Het was een heerlijke zonnige dag met een aangename temperatuur. Lekker wandelweer. Vanuit Geleen vertrokken we om 9 uur met twee auto's. In Steyl wachtten nog enkele mensen om mee te lopen. Zo vertrokken we vanaf het centrale pleintje met 12 personen. Eerst een stukje langs de Maas. Harrij

vertelde onderweg een heleboel wetenswaardigheden over de planten, struiken en bomen. De weg ging meer landinwaarts. In een holle weg zagen we brandnetels met daarop interessante insecten. Harrij vertelde over waardplanten en hun betekenis voor allerlei vlindersoorten. Toevallig liet een Goudbandsprietmot zich bewonderen. Het landschap ging over in landbouwgrond. En na een klein stukje kwamen we bij de kapel van Gelooi.

vlierbloesem

karakteristiek huis met mansardedak

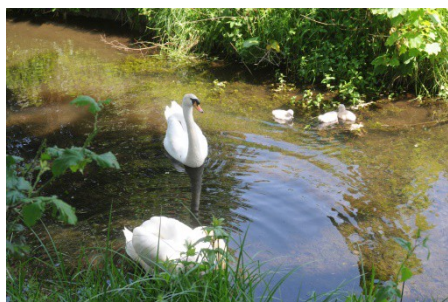
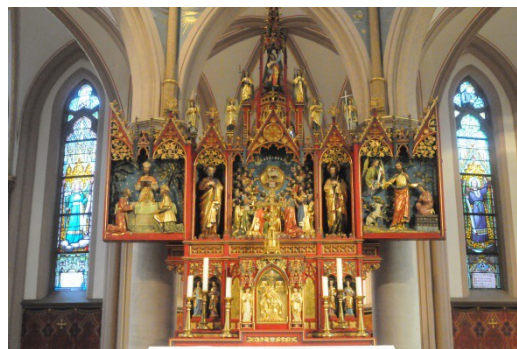
mozaïekmuur – mooi!

Het beeld van Maria met Kind heeft verschillende toestanden overleefd en is een geliefd punt voor veel mensen uit de buurt. Een wandeling door een beekdallandschap bracht ons bij de Holtmühle. Waar we het terrein, met mooie tuinen konden bewonderen. In een zwanennest lagen drie niet uitgebroede eieren. Iets verder op de wandeling zwom het zwanenpaar met drie mooie

jongen. We gingen weer terug richting Steyl en kwamen via een weg langs mooie architectuur bij de Engelenkapel. Iets verder bezochten we een park (terrein van een voormalig klooster). Hier stond de echte Mammoetboom en een echte tulpenboom. Tot slot terug naar het centrale pleintje vlak bij het veerpont. Hier werd pauze gehouden.

Het middagprogramma bestond uit bezoeken aan de tuinen van twee kloosters. Het bezoek aan de grotten in de ene tuin en de Mariagrot en de kapel in de volgende tuin was indrukwekkend.

Voor de liefhebbers van techniek waren we 1 dag te laat. Het Ketelhuis was gesloten. Na het verlaten van de tuin werden de kloosterkerken van de Roze Zusters, de Blauwe Zusters (met een mooi symbolisch grafmonument) en de bovenkerk van het Michaelklooster bezocht. In deze laatste kerk werd vooral het hoofdaltaar (schijnbaar afkomstig uit Munstergeleen) van alle kanten bekeken en uitleg gegeven over

de uitgebeelde taferelen op de voor- en achterkant van het drieluik. De onderkerk was niet te bezoeken omdat daar een mis werd gevierd. Buiten de kerk werd de wandeling afgesloten met dank aan Harrij, die de groep heel wat interessante en fraaie dingen had laten zien. Het was een heel gevulde dag en rond 5 uur stapten we uit in

Geleen, waar iedereen zijns weegs ging.

22 mei Lezing Flora en Fauna in Zuid-Limburg

“Wie sjoë òs Limburg is” had ook de titel van deze lezing kunnen zijn. Een selecte groep belangstellenden trotseerde de alarmerende weerberichten om de lezing van Olaf Op den Kamp bij te wonen. Zij werden beloond met een prachtige lezing over de vele mooie dingen vlak bij onze voordeur.

Een uitgebreide serie dia's op twee grote schermen, in het opgeknapt home aan de Molenstraat, maakte het al de moeite waard om de lezing bij te wonen. Zo waren er mooie foto's van orchideeën, groene en bloeiende andere planten, paddenstoelen, insecten, amfibieën en zoogdieren te bewonderen. Daarnaast was de uitleg en extra informatie over de (voor Nederland vaak zeldzame) planten en dieren buitengewoon interessant.

Voor de liefhebbers bestond de mogelijkheid om wandelboekjes en kaarten te kopen. Maar ook vragen stond vrij, waarvan goed gebruik werd gemaakt.

In de pauze was het weer gezellig met heerlijke koffie en thee, zoals gewoonlijk prima verzorgd door Lies.

24 mei 2014 Fête de la Nature

Vlak voor dit wereldwijde Festival werden we benaderd om mee te doen. De activiteiten in de regio Sittard vonden plaats in en rond het museum Het Domein. De Amerikaanse kunstenaar en bioloog Brandon Ballengée had er zijn werken geëxposeerd en hield persoonlijk rondleidingen en excursies buiten het museum. Op de binnenplaats stonden marktkramen waar Groenverenigingen zich konden presenteren. IVN Munstergeleen had een kraam ingericht

met allerlei materiaal. Ook was er een fotoverslag van het bezoek van Brandon Ballengée met schoolklassen aan de Heemtuin in Munstergeleen.

Wij, IVN Sittard-Geleen, verzorgden 's avonds een lezing over nachtvlinders met aansluitend een rondgang lang ultra violet verlichte ramen. Hier kwamen zo'n kleine 50 mensen op

af. Voor velen was het een openbaring om te zien wat 's nachts zoal rond onze huizen door de lucht vliegt. Naast muggen en hele kleine vliegjes waren een pijlstaart en een gele oogspanner te zien. Ook was een groot aantal kokerjuffers te bewonderen. Om 11 uur werd het geheel afgesloten en ging iedereen tevreden naar huis.

Bestuur:

Pierre Wijnen, voorzitter
Prevotlaan 17
6132 BM Sittard
046 4518149 E: pierrewijnen2@gmail.com

Hub Mulders, vice-voorzitter
Meishagerstraat 10
6151 BZ Munstergeleen
046 4514399
E: h.mulders7@kpnplanet.nl

Ben Bongers, secretaris
Parallelweg 2A
6136 AN Sittard
046 4522685 E: b.j.j.m.bongers@home.nl

Harrij Gijsen, 2de secretaris
Meishagerstraat 1
6151 BZ Munstergeleen
tel.: 046 4514594

Fred (G.C.) Penners, penningmeester*
Groenstraat 16
6151 CS Munstergeleen
046 4526089 E: F.Penners@versatel.nl

* IVN Munstergeleen
IBAN: NL80RABO0135007968

Bestuursleden & schoolwerkgroep
Els Rongen
Koperslagerstraat 1
6151 DK Munstergeleen
046 4514318
E: rongen4@kpnplanet.nl

Toos v.d. Vring
Rietveldstraat 9
6132 SB Sittard
046 4511905
E: toosdekruif@gmail.com

Coördinatoren Heemtuin: Hub Mulders & Harrij Gijsen

Nieuwe donateurleden:

Tiny Peeters, Munstergeleen
Marleen Penders, Sittard (tevens vrijwilligster)
P. Keulers, Munstergeleen,
J. Roelofs, Puth.

Advertentie Mulders